

GAZDASÁGI LAPOK

33. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Augusztus 13.

Farkas rendszerű
**Sodronyüveges
istállóablak**

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u.8

Összes készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. **Kérjen Árlapot!**

Farkas rendszerű
**Idomvas-
ablak**

tegerősebb
legolcsóbb

ZSÁK
ÉS PONYVA

ÚJ ÉS EGYSZER HASZ-
NÁLT ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.

SCHLESINGER
ÉS TÁRSA
BUDAPEST-VI.
Gróf Zichy-J-
utca-36.

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!

Ajánlunk fentartással azonnali utánvételes szállítással, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében:

Cséplőgépolaj elsőrendű min. 100 kg.-ként	K 125.—
Cséplőgép-hengerolaj Ia 100	240.—
Merev gépszir sárga színben 100	225.—
Kocsikenőcs fekete uszó minőségben. 100	68.—
Gépszijak elsőrendű ökörbőrből készítve kg.-ként	48.—
Varró- és kötőszij, sárga	34.—
Varró- és kötőszij, chrom aczél	36.—

Összes áraink netto, minden engedmény nélkül, helyt Budapest raktárunk értendő; gépolaj-, hengerolaj- és gépszir eredeti ingyenes hordóban lesz szállítva, mely kb. 200 kg.-ot tartalmaz. A kocsikenőcs ára göngysúly-nettosullynak számítva értődik.

Nagy készletet tartunk továbbá: szijösszekötőkben, hevederekben, kenőszelenczék- és olajozókban, valamint az összes cséplőgépfelszerelési cikkekben.

Araánlattal szívesen szolgálunk!

Schottola Ernő,

gyáros és nagykereskedő

BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 53. sz. Saját ház.

Vásárlunk hizott sertéseket

vidéken átvéve. Értésítéseket kérünk.

Weiss Lipót és Társa
Budapest, IX., Hentes-uteza 17. sz.
Sürgőnyozim: Weissefett. Interurbán telefon: József 14-50.

Sürgőnyozim:
TURKSMA
Viehgescháft
Leeuwarden

Pontos
kiszolgálás

Elsőrendű
elismerő
nyilatkozatok

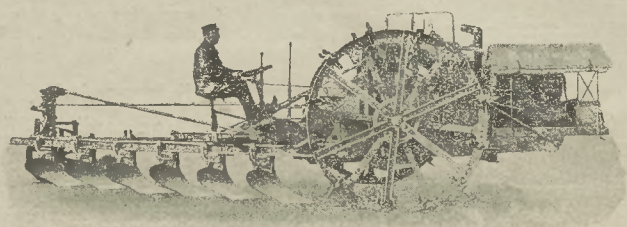
**Eredeti hollandi
hasas- és tenyész-
szarvasmarha**
vételeket közvetít mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,
szarvasmarha kereskedése
LEEUWARDEN (HOLLAND).

Nedves gabonát is csakis szabadalmazott dobkosárbetétléczeim alkalmazásánál lehet

tökéletesen kicsépelni.

Czim: Kemény Manó műszaki üzlet,
Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. szám.

A galántai szánógépversenyen a legjobb eredménnyel dolgozott a Világhírű **KOMNICK 80-100 HP MOTOREKE**

Magyarországi vezérképviselőt:
Fleischl Samu cég géposztálya,
Budapest, V., Nádor-utcza 28.

Tekintettel az óriási keresletre, mielőbbi előjegyzéseket kérünk. Díjtalan mérnöki kiküldetés.

KERESKEDÉS ÉS KÖLCSÖNZÉS **ZSÁK, PONYVA és ZSINEGÁRUK** **SCHILLINGER MIKSA**
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.
(Az országház mellett.)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

A kishirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

KIS HIRDETŐ

Csak olyan levelekre válaszolunk, melyekhez válaszbélyeg v. levelezőlap van mellékelve ::

Elsőrendű OLAJ

csakis vegyelemeztt, garantált minőségek

Schvarcz József és Társa

BUDAPEST, Vilmos császár-ut 53.

I-a Uszó kocsikenőcs

kék és sárga elsőrendű szállítója

Schvarcz József és Társa Budapest, Vilmos császár-ut 53.

Vizmentes Ponyva

elsőrangú tiszta lenminőségben, megrendelhető

Schvarcz József és Társa cégnél BUDAPEST, Vilmos császár-ut 53.

PAPIRIT- SPÁRGA

zsineg, heveder, kötél, hajtósíj összes czélokra

SCHVARGZ JÓZSEF ÉS TÁRSA BUDAPEST, Vilmos császár-ut 53. sz.

Zsákzsineget

nehéz és könnyű postacsomagok költözéséhez alkalmas

TEXTIL erőpapirspárgát

minden mennyiségben azonnal szállít

Magyar Textilipar r.t.
R. ZSAHEGY-FONÓGYÁR.

Mintegy 18 drb. tisztavérti oltóanyagok, hasas 3-7 éves tehén eladó, hus árban, óriás takarmányhiány folytán Maár Zoltán, alattányi tehenészetéből.

Vetőmagul őszibikköny 180 K, biborhere 180 K árban eladó franko Sárbovárd, vevő zsákjában, a pénz előleges beküldése mellett. Bérrudalom, Sárszentmiklós.

A 34 év óta fennálló FISCHER J. CZÉG

ZSÁK- és PONYVA-

gyára, Budapest, V., Nádor-utca 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

szalmazsák, fejpárna, pokrócz

donyvak öleszítés.

Vizsgálók !!

Összes stabil, lokomobil gőzpekről biztos sikerrel vizsgára előkészíttek szerződés mellett, magyarul és németül. Sirovy Vince oktató, Budapest, VII. Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.

Törvénytelen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskerekli főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya a „PATKÁNIN“

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

I adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 60-70 patkány irtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Lemertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskereken

KAVIERS TALPVÉDŐ

férficzipőkre, gyermekcipőkre, bakancsokra, csizmákra, bocskorokra. A legvékonyabb talpon is jól tart, abból soha ki nem hull és a talpat nem lyukasztatja át. Kapható bőr- és vaskezeskedésekben s a vezérképviselőnél.

Molnár R. Béla, Budapest, VIII., Rákóczi-ut II. Vidékre 3 pár cipőre való készlet (bélvegekben is) 2.- K. Ujdonság-árjegyzék díjtalanul. Visszonteladónak nagy árengedmény! TELEFON József 14-81.

Hízóállatok értékesítésére

felhívjuk a gazdák figyelmét a

Budapesti Állatvásárpénztár Részvénytársaságra,

mely cég foglalkozik marhák, sertések, borjúk, birkák bizományi eladásával. Előleget nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Élőállatküldemények czimzendők:

Budapest, Ferencváros.

Telefon szám a marhavásáron: József 18-81
Telefon szám a sertésvásáron: József 18-35.

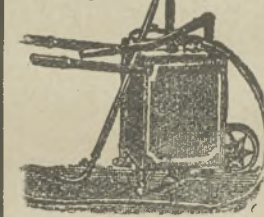
Gőzeke

vételre vagy bérletre kerestetik azonnalra. Errevonatkozó írásos ajánlatok a lap kiadóhivatalába kéretnek sürgősen

Gőzeke jelige alatt.

A Heller-féle „King“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az esetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártok azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 kor.-ig.

IG. HELLER Bécs, II. Prater Schrotzbergstr. 1.
Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben pénzben és anyagban!

A „KING“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „KING“ tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és elömmunkát feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Vetőmag őszi árpa vásárlás.

A földmivelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltsége

2000 métermázsa

őszi árpa vetőmagot

keres közvetlen termelőktől megvételre. Ajánlatok ár megjelölésével a kirendeltség címére :: :: ::

Nagyvárad, Rákóczi-ut 36. szám alá küldendők.

Borsajtók és szőlőzuzók.

Mobille rendszerű borsajtók. Egyenes és kupos hengerű szőlőzuzók és bogozók. Borszivattyúk és felszerelések. Borászati és pinczegazdasági cikkek. Ruggyantatömlők.

Árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgálunk!

Schottola Ernő,
BUDAPEST,
VI. ker., Vilmos császár-ut 53.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzuk mező gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 "
Negyed évre 5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz csatolandók.

HIRDETESEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	395
Innen-onnan	396
Tárca. — Falusi fiúk és leányok nyári munkája. — Zemplényi Lászlóné	396
A szappant pótó növényekről — Dr. Páter Béla	397
A dohánylevélszárításnak okszerűsítéséről. — D.	398
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Urítók termelése	
Feleletek: Hogyan kell átszámítani katasztrális holdat magyar holdra és viszont	399
Hírek	399

Szives figyelembe.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, a kik az előfizetési díjakkal még hátralékban vannak, az előfizetési díjakat lapunk kiadóhivatalához beküldeni sziveskedjenek.

Előfizetési díj:

Egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 korona.

Tisztelettel

a „GAZDASÁGI LAPOK”

kiadóhivatala.

Budapest, VIII., József-utca 15.

SZEMLE.

(Pár szó a gazdasági helyzetről. — A sörárpa. — A középbirtok motorja és a háboru utáni állapot. — Harcz a gazdák ellen. — Valami a nagybankokról. — Kis gabona- és magas géparak.)

Hazánk délnyugati részéről a gazdasági helyzetet jellemző sorokat kaptunk, melyekhez — fájdalom — nekünk sincs hozzá tennivalónk.

„Időjárásunk szép meleg volt a múlt héten, most már hűvöstre változott, szárazsággal és széllel. Az ideai gabona, különösen a rozs, rosszul fizet. Ugy hallottam, hogy vannak egyes helyek, a hol nem szállítani, hanem venni kell.”

Attól tartunk, hogy a folyó évi ármaximálás miatt sok baj és panasz, perlekedés és vitatkozás lesz. Az árpa maximális árát értjük.

A sörárpa maximális ára ugyanis 42 K-ban van meghatározva. Azonban itt alighanem bajok lesznek a minősítés körül.

A H. T. utasításai szerint ugyanis a sörárpa-nak hl.-ként 65 kg.-ot kell nyomni. Arról azon-

ban, hogy mi történik azzal a sörárpával, a melyeknek — mondjuk — egy kilóval kevesebb a minőségsúlya, hallgat a krónika. Ugy hallottuk ugyan, hogy ilyenkor esetről-esetre határozza meg a H. T. az értéket, mi azonban attól tartunk, hogy ez takarmányárpanak lesz minősítve.

Az persze csaknem bizonyos, hogy az árpatisztítógépekkel felszerelt bizományosok érteni fognak a minőség megjavításához, de az ebből eredő hasznót ők vágják zsebre, az csak természetes.

De más oldalról meg arról értesültünk, hogy sörárpát csakis az a bizományos vásárolhat, a ki erre a H. T.-től utasítást, vásárlási rendelkezést kap, azonban akkor is csak annyit, a mennyire előre felhatalmazták.

Ugy magyarázzák a dolgot, hogy a H. T. csak annyi sörárpát vásárolhat, a mennyi ipari célokra szükséges. Mi fog azonban történni akkor, ha több sörárpa fogja „megütni a mértéket” mint a mennyi ipari célokra szükséges? Ezt talán takarmányárpanak fogják minősíteni? Olyan dolgok ezek, melyek méltán tölthetik el aggodalommal lelkünket. Félünk, hogy az árpa-bevásárlások körül sok alapos panasz és bizonytalanság lesz.

Egy kedves régi előfizetőnk a multkor tudakozódott, vajjon a középbirtokosok részére nincs-e valami külön motor, mely a földművelésre használható lenne ilyen birtokon, miután a legolcsóbbnak mondott Stock-motorek is már 60.000 K-ba kerül, ennyit pedig egy szerény anyagi viszonyok között élő középbirtokos ki nem adhat.

Megirtuk az illetőnek őszintén, hogy vannak ugyan kisebb motorok is, kivált Amerikában, melyekről lapjainkban is Vladár Endre tanár érdekes s képekkel díszített cikket írt, de — fájdalom — a háberu folyamán nem juthatunk ezen gépekhez, gépgyáraink pedig ezidőszertint annyira igénybe vannak véve a háboru szülte hadimegrendelésekkel, hogy lehetetlen nekik mostanában új rendszerű gépek gyártását bevezetni, de ehhez sem anyaggal, sem kellő munkaerővel ezidőszert nem rendelkeznek. Tessék társulni a középbirtokosoknak s 3—4 vegyen egy nagyobb motorkét, vagy kössön bérszántásra szerződést.

Levelünkre az illető földbirtokos következő választ küldötte, melyet közérdekű voltánál s a helyzetet helyesen felfogó nézeteinél fogva — bátrak vagyunk alábbiakban közölni.

„Szives feleletüket megkaptam — hálásan köszönöm.

Sajnos, hogy a középbirtoknak nincsen meg a magajáró gőzerő- vagy motoroskéje, mert azt hiszem, hogy csak ilyen készletekkel lesz lehetséges a hiányzó munkaerőt s az igás állatokat pótolni, mert garanciát csak ez nyújthat a jövőre: hogy a nehéz, költséges és hosszadalmas háboruban beállt kézierőt s igásállatokat pótolhassuk,

A háboru után a mezőgazdasági munkásokat s cselédékkal a viszony csak rosszabbodni fog azért is — mert azt gondolom én is, talán még más is — hogy a kivándorlás nem csökken, hanem szaporodni fog a megváltozott gazdasági s egyéb különösen pénzügyi helyzet miatt.

Azt, a mit már több alkalommal lehetséges volt a lapokban olvasni: Amerikából való visszavándorlásról — azt hiszem ez csak papíron marad, mert csak megszaporodott államadóságra s nagyobbodott adóra jöhetne haza, ha kedve volna hozzá!

Az „Erdélyi Gazda” 29-ik számának vezércikke ezt a feliratot viseli: Olfenziva a gazdák ellen s kifejté miként törnek a gazdák érdekei ellen egyes körök, egyes társadalmi alakulatok, kivált a szocialisták és merkantilisták stb.

Bizony hasábokat lehetne írni azon aknamunkáról, mely a gazdák ellen hazánkban folyik, de hiszen mi is nagyon gyakran megemlékeztünk azon harcokról, melyek éppen azt az osztályt akarják tönkretenni, a mely az összes lakosság életfentartója, élelemelőteremtője, anyagi jólétének biztosítója. Nem is vesztegetünk sok szót a minél gyakrabban ismétlődő ki-rohanásokra, de már igazán szóvá kell tennünk azt a következetességet, mellyel a kormány a mezőgazdák ellen dolgozik, mintha csak azon gyászos emlékü osztrák államférfi nyomdokaiba óhajtana lépni, kinek jelszava volt: „a magyarokat először koldussá kell tenni, azután németté”, ennek a mondásnak csak első részét fogadta el a kormány (ugy tünik ki cselekményeiből), kissé megváltoztatva, ilyenformán: „a magyar gazdákat koldussá kell tenni”.

Ellenségeink minden törekvése támogatásban részesül a kormány részéről.

Ismétlésekbe nem akarunk bocsátkozni, hisz t. gazdatársaink közül alig akad egy is, ki fájdalmasan ne tapasztalná önmagán, hogy majdnem minden kormányrendelet éle a gazdák ellen van irányítva, különösen a mióta az az áldatlan hosszú háboru folyik. Azt a nagy véráldozatot, melyet a gazdák hoztak s hoznak a házáért s melyet annyi anyagi áldozattal tetézték eddig is, julalmazás helyett, büntetéssel, jogelvonás- és megnyirbálással s a terhek minél súlyosabbá tételével hálálják meg.

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

Eredeti **CASE** gőzszántó-gépek, amerikai **aczelcséplők.**

STOVER amerikai benzinmotorok és lokomobilok.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL: **HAHN ARTHUR** és **TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.**

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

A bortermelést lehetetlenné tették, mert idejekorán rézgaliczhoz nem jutott a szőlősgazda s most még ráadásul megfosztották a kisüsthasz- nálát ősi jogától is, minden kártérítés nélkül; eddig csak tudta jól értékesíteni a törkölyt s seprüt — ma már ezt sem teheti, nem csoda, ha sokan kivágják szőlőjüket s inkább szántóvá alakítják azt. A gyümölcsösök egy része is úgy fog jární; fog dolgozni a fejsze, meg az irtókapa. (Talán ez az igazi, valódi állami telepítés és újraalkotás?)

A legújabb megállapított hatósági gabonaárak — fájdalom — oly alacsonyak, hogy kevés gazda találja meg mellettük számadását, viszont a gazdának szükséges korpa árát oly magasra emelték (noha a minősége rosszabbodott), hogy a tejtermelés még annyira sem fogja magát kifizetni, mint eddig s egyik tehenészet a másik után oszlik föl. (Igy nem lehet a városok tejellátását megoldani.)

Az új adójavaslatok is megnyomorítják majd a gazdát, hiszen a földet, épületeket, állatokat, gépeket stb. nem lehet eldugni, letagadni, mint a készpénzt, vagy az egyéb vagyontokat és jövedelmeket; így tehát úgy a jövedelmi, mint a vagyonszerzésből ki fogják venni a részüket, kibuvót nem fognak találni, sem enyhítő intézkedések nem könnyítik meg terhüket, mint a nagybankoknak, kartelleknek stb.

Mi csak azt kértük, hogy egyenlő mértékkel mérjenek mindenkinek, de ezt sem kapjuk meg.

A kormány dédelgetett kedvencei — a bankok — leszállították a betéti kamatlábat 1/2%-kal azzal az érveléssel, hogy a pénzbőség nagy, de hogy az új kölcsönkérőknek és az eddig hitelt élvezőknek az adott vagy adandó összegek után leszállították volna a kamatokot, arról nem szól az ének, azt egyszerűen elfelejtik. Hát mért nem lettolesőbb a kölcsön? Miért nem juthat a gazda az üzeme vezetéséhez szükséges pénzhez olcsóbban. Akkor, ha megvolna az olcsó személyi hitelle a gazdának is, mint a kereskedőnek, képes lenne emelni a termésátlagokat, mert hisz beruházások nélkül nem lehet okserüen gazdálkodni. Tessék megadni az eszközöket, a módot és azután törjenek pálczát bírálóink a gazdák felett, ha majd mindezek dacára sem fognak tudni többet s jobbat termelni! Lám, a németek másként intézkednek, pl. a szász belügyminiszter rendeletet adott ki a jelzálogkamat drágítása ellen. Követésre méltó példa, de — fájdalom — nálunk, hol még az uzsora elleni törvény sem tud megszületni, ilyesmire hiába várunk.

A nagybankoknak tömjénezők egyszerűen elhallgatják azt az esetet, hogy Nagyvárad városának egy biztosítótársaság adott tetemesen előnyösebb feltételek mellett kölcsönt, mint a nagybankok ajánlottak. A tőkeerős biztosítótársulatok bizony versenyezhetnének is a nagybankokkal ily természetű hitelnyújtásoknál,

mert ez utóbbiakat altruistikus törekvések éppen nem buzdítják — csak a minél nagyobb haszon. Még az „élni s élni engedni“ elvet is szegre akasztották.

Hódmezővásárhely város minapi rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 500.000 korona függő kölcsönt vesz fel a folyó kiadások fedezésére, mivel a háboru következtében a bevételek csökkentek és a kiadások szaporodtak. A 1/2 millió korona kölcsönt az ottani négy pénzintézetnél veszik fel az Osztrák-Magyar Bank kamatlába mellett. Ezek sem szorultak a nagybankokra.

A „Hangya“ értesítőjében közli, hogy augusztus közepéig az ekék változatlan árban kaphatók nála (ha a készlet addig tart), míg máshol mindenütt — kivált a csehgyárak — újból emelték az árakat. Ez a gazdasági gépgyárak válasza arra, hogy a gabonaárak alacsonyan lettek maximuma. Hanem azért a H. T. már kezd kifogásokat emelni a gazdák által beszállított gabonák minősége ellen s a tőzsde szakértő bírálóbizottságának nem egy ügyletre nézve kellett dönteni. Csak annak örülünk, hogy mindjárt az első kifogásnál — mely a gabona szemetes voltára vonatkozott — a gazda lett a nyertes, mert a tőzsdebírák igazolták, hogy a megengedett 2%-nál nincs több szemét abban a bizonyos gabonában.

Innen-onnan.

II.

Utam Bácska felé húzódt. Egy természetes menyecske beszélte, hogy náluk a homokban nem igen volt gyümölcs, de a Kalabiában (Szabadka mellett) annyi volt, s van, hogy kicsi gyermekora óta nem emlékszik, miszerint ennyi lett volna. Pedig az már régen volt, gondoltam úgy magamban, mikor tekintetem a halántékok körül öszülni kezdő hunczutrákra esett. Egy fiskális pedig — ezek mindent szoktak tudni — azt állította, hogy náluk a legkitünőbb cseresnye s meggy a fákon száradt (már amit az élelmes veréb meg nem evett), mert nem volt kívül leszedni. A nagymennyiségű baraczkot valahogy leszedték, akkor meg a háziasszony hirtelen halála miatt rakáson maradt az egész tömeg s mire az áldott jó lelket eltemették, megrothadt az egész baraczkkészlet. Hiába, a szerencsétlenség nem jár egyedül.

A gabonatermést ezen a vidéken már csépelik, sőt már őrletnek is és eszik a friss csipót. Meg vannak elégedve, úgy ahogy, a tanyákon, de azért reményeik nem teljesedtek egészen, mert egy láncz után

(2000 négyszögöl) vártak 14—15 q. tiszta szemetet s kaptak 11—12 q.-t, az előleges becsüben családok. No de azért hálát adnak az Istennek, hogy így van. Csak már béke volna, mindenki ezzel fejezi be beszédjét.

A minap egy fővárosi nagy malom főtisztviselőjével volt szerencsém utazhatni, ez is a béke mielőbbi bekövetkezése után epekedett. Kissé csodálkozva néztem rá, megértett s el is mondta melegében a magyarázatot. Igaz, kérem, hogy a malmok szépen kerestek az őrlés folytán, mert békeidőben nem kaptak annyit az őrlés munkáért, mint most a kormány jóvoltából, de másrészt estek a gabonaüzlet előnyeitől, a mik máskor legtöbbit hoztak a konyhára. Tehát a pénzügyi szempont voltaképpen itt nem játszik szerepet, de mi hivatalnokok sehogy sem lehetünk megelégedve a helyzettel, mikor mindennek 2—3-szoros ára van s a 40%-nyi drágasági pótlék dacára sem tudunk kijönni fizetésünkkel. E mellett munkánk megszaporodott a H. T. jövőtől 100%-kal; hisz a bürokratizmus annyira túltengésben van ezen állami alkotás folytán, hogy azt így egyszerűen elmondani sem lehet. Annyi mindenféle statisztikai kimutatásokat kell gyártanunk, hogy néha kora hajnaltól késő estig görnyedünk az asztal mellett (talán kissé nagyozt is az ur, száradjon a lelken) és a helyzet gunyja az, hogy noha pontosan és kellő időben be lesz minden küldve a H. T.-nek, azért ha akarnak ott a központban valamit tudni, nem nézik meg a statisztikai táblázatunkat, hanem egyszerűen kitélefonálnak hozzánk s megkérdezik tőlünk a kívántakat, ez gyorsabban célhoz vezető eljárás. De akkor, kérem szeretettel, minek az a sok írka-fírka, papírpocsékolás, ebben az amugy is drága papiros világban? (Bizony jobb volna, ha kevesebb papirost fogyasztana az író ur is Szedő.)

Hallottam már azt is egy hirtelenül, de alaposan meggazdagodott szállítóról, hogy örömmel dörszölte össze kezét, mondván: »De jó, hogy középtermésünk van, kibírjuk a háborút még egy évig is.« Annál inkább meglepett, mikor egyik hadseregszállító, ki a legtöbb szarvasmarhát juttatja a frontra, egészen nekikeseredve kifakadt, hogy bárcsak vége volna már ennek a háborúnak. Régen ismerem az illetőt, velem őszintén és bizalmasan beszél, de meglepett nyilatkozata, mikor tudom, hogy üzletén szépen nyert is, sőt kilátásba helyezték neki, hogy majd kintetésben is fog részesülni, mert mindig igen jó anyagot szállított és soha sem nyult oly eljárásához, mit nem rösteltek mások alkalmazni: sózás, paprikázás, itatás stb., egyszóval ő mindig becsületes volt s az is maradt. »De hát akkor miért szeretne már szabadulni, tisztelt barátom attól a kötelezettségtől, a mit elvállalt?« kérdém őt. »Hisz gyermeke sincs, kit a háboru borzalmaiktól féltene.«

Igaza van, uram, de 50 éves multam, nem vagyok már mai gyerek, sokat dolgoztam életemben s mikor a háboru kitört, azt hittem hat hónapig tart, addig csak kibírom a sok fáradtsággal összekötött vásárlásokat, de már két évig tart, össze vagyok törve, zuzva; hiszen egy héten csak két napig alszom úgyban, máskor a szulot vasuti fülkékben bóbiskálok úgy-ahogy, mert különben, kivált most, mikor a marhaállomány már megcsappant hazánkban, nem volnék képes a hadsereg kívánalmainak eleget tenni. Elejével még jobban ment, több volt a kínálat. Aztán ha néha egy-két vásármentes pihenő napom akadna, akkor jön a sürgöny Budapestről vagy Wienből, hol a hatóság felhív, hogy tessék elfáradni hivatalos szakértőnek valami pörös vagy kérés, gyanus stb. marhaügyen. Ez a ráadás a folytonos munkálkodásra.

A tolnamegyei nagyobb községekben, hol sok a hivatalnok, tanár, kereskedő és iparos, kik nem gazdálkodnak, tele vannak az asszonyok panasszal, mert Péter Pál óta tejet nem kapnak, visszatartják

TÁRCSA.

Falusi uri fiuk és leányok nyári munkája.

Majdnem naponta olvashatjuk a lapokban, hogy a miniszteriumtól lefelé minden forum biztatja a diákságot, a még nem katonaköteles ifjakat a gazdasági és kertészeti munkára. Hébe-hóba aztán olvashatjuk, hogy a szász diákok kivonultak a falukra szénát gyűjteni sőt aratni és hogy egyes kerttelepeken diákurfiak kapálnak.

Jó magam a gimnázista fiaimat már kicsi diákok óta a nyári hónapokban gazdasági munkára fogtam, azt tartván, hogy a szellemi munkában kifáradt szervezetnek a testi munka adja majd vissza az elvesztett erőt, energiát.

Imre fiam az első latin után répbogarat szedte, és répát egygyelt, később kapált, szántott, lóval gereblyélt, szóval gazdasági munkát végzett. Ezzel elértem azt, hogy egy viharedzett, izmos, nyulánk ifju lett belőle és mégis praematurus 17 éves korában.

Mikor az elsőnél annyira bevált ez a nevelési rendszer, folytattam a másikkal. Laczi fiam tyukpásztorokodott és oly ügyesen megtudta dobni a tyukok, csibék lábait, hogy kár nem esett bennük, de mégis elment a kedvük attól, hogy tilosba járjanak. Az idén új drótkerítést kellett a kert körül csinálni, mert az öreg deszkakerítés

teljesen elkorhadt. Az ácsok hat korona napszámot kértek, ezt pedig férjem sokallotta (ismervén az iparosok lassuságát) hát a Laczi fiam vállalta a munkát három muszkával. El is készült szépen a kerítés és olesón.

És azóta sokkal több ribizkét ehetik Laczi fiam és társai, mert az ő közreműködésével készült drótkerítéstől nem tudnak már berepülni a tyukok és a gyümölcsöt megenni.

De nem csak a gazdasági munkával próbálkozott meg a fiam, hanem áttért az ipari munkára is, még pedig az államvasutaknál.

Egy szép nyári reggelen azt mondja nekem a nagymama, hogy az éjjel a Laczi gyerek (15 éves, most jön a VI. gimnáziumba) két órakeror jött csak haza, kormosan, piszkosan és azóta úgy alszik, mint a bunda.

— Hol volt az a gyerek, mit mivelte az a fiu? — kérdezte az aggódó nagymama, ki a gyereket végtelenül szereti, lévén ez az ő egyetlen „kékszemű“ fiunokája.

Mikor végre felébredt a Laczkó, hát vállatóra fogtam, hol kalandozott az éjjel.

Hát kisült, hogy az állomáson volt és a főnök realista diák, a tanítónk képezdész fiával trióban kiraktak egy waggon szenet és kerestek nyolez koronát. A ráeső részt mindjárt át is adta nekem, hogy fizessem be a postatakarékkönyveskéjébe, a melyben az eddig keresett napszámbevételeit kamatoztatja (sőt egy hadikölcsönt is jegyzett saját keresetéből).

Persze, nem mindennap végez ilyen nehéz

munkát, közben kerül könnyebb is, furás-faragás, biczikli-reparálás, imitt-amott egy „küldönöz“ is akad kerékpáron, egy expresszlevél-kézbésítés, vagy hasonló, ünnepnapokon pedig egy kirándulás biciklin a környéken.

Ez a munkával felváltva üzött sport persze, edzi a fiukat és olyan derék száll legényekké fejlődnek, hogy egy-kettőre „tauglich“-ok lesznek.

De a két fiam mellett, hét leányom is lévén, őket is hasznos munkával foglalkoztatom. A nagyok az iskolaév alatt pesti diákok, de a szünidőben háztartási, kertészeti, sőt gazdasági munkát végeznek, csak esős napokon foglalkoznak kézimunkával, varrással.

Mikor a tavasszal a szántás-vetés kezdődött, felmenttettem a szobalányomat a takarítás alól, hogy napszamba járhasson, mert a Nánési leány pompásan tud szántani.

Bementem Pestre, hoztam magamnak egy „Fräuleint“ a ki takarítani tud, de szántani nem és ő lett a Nánési utódja.

Magyarul, persze, nem tudott a „gráci“ egy szót sem és a mi kicsinyeink így megtanulták az „Eins, zwei, drei“-t tőle.

De volt a „Fräulein“-nek egy huga, a ki egy pesti családnál volt a gyermekek mellett, ezt ő minden második vasárnap meglátogatván, úgy beleszeretett szép fővárosunkba, a muzeum-kertbe és a „Kinó“-ba, hogy e hó elsején bucsut mondott a pusztának és én szobalány nélkül maradtam.

A kilátásba helyezett szepességi vagy erdélyi

Egyszer használt, egészséges

mig a készlet tart, szállit:

Dohányzsineget Faludi és Elek

kenderből,

Budapest, V., Falk Miksa-u. 6.

Telefonszám: 82-37.

a gazdák aratóik s egyéb munkásaik számára. Természetesen így vaj, turó és tejfel sem kerül a piacra. Szünetelnek a tejszövetkezetek; alig várják már ezek a jó lelkek, hogy a cséplésnek vége legyen s újból tehéz jussanak, a mi nélkül a kisgyermekes családoknak keserves a megélhetés. Baj az is, hogy szűk udvarukban baromfiat alig tarthatnak s miután minden gabona zár alá lett véve, most csak hőlmi zöldséggel, luczernával, hajdinával, vagy kegyelemből kapott ocsuval kinosan tartják a szegény párákat, szomorodott szívvel tapasztalva, hogy nem igen akarnak ilyen élelmezés mellett gyarapodni. Liszttel való ellátásra az amugy is megfogyott hatóságok nem vállalkoznak, csak igazolványt állítanak ki minden családnak, hogy mennyi kenyérgabonát vehetnek, azaz rozst és búzát, mert árpa nagyéretű csak sörnek való terem s azt csak a H. T. veheti meg. Így vámöréssel jutnak a lakosok liszthez. Esetleges nyaralóvendégeket számításba nem vesznek, azok ha tésztát vagy kenyeret akarnak enni, hozzanak magukkal lisztet. Sertést hizlalni szabad mindenkinek saját háztartására, de csak 4 q. kukoriczát és árpát kapnak összesen egy sertésre, hogy ezzel teljesen nem lehet kihizlalni egy disznót, hogy ehhez 5 q. kellene, azzal a hatóság épp oly kevésbé törődik, mint azzal, hogy az árpát, a mi nem sörárpa, a gazdák saját szükségletükre tartják meg s más megyébe nem mehetnek a lakosok árpát vásárolni, így kizárólag kukoriczával fog kelleni hizlalniok s míg ez meg nem érik, egyáltalán el sem kezdhetik a hizlalást, akiknek meg van már beállítani való sertése, az tartsa addig gyomon, moslékon, vagy legeltesse a csordán. Mindenképpen baj.

Kissé sokalják a gazdák a napszámbekeket, mert van egyes vidék, hol a cséplőgépnél foglalatostkodó férfiaknak 14 koronát kell naponta fizetni s még bort vagy pálinkát is adni kétszer. Az élelmezéssel egybekötött napibér ugyan kevesebb, de a mai nagy drágaság mellett a gazda kiadása még sem olcsóbb; p. o. egy félliter tejes kávé reggelire, tízóraira paprikás szalonna kenyérral, délben leves, főzelék feltéttel vagy (hetenként kétszer) tészta, uzsonnára liptai juhturó kenyérral és este ismét főzelék hússal, mint délben, vagy tésztaféle a husmentes napokon. Kenyéradag naponta 400 gr. kijár mindegyiknek, akár elfogyasztja, akár nem.

Mint különlegességet említette egy uriember, hogy kaptak aratásra egy orosz foglyot, ki kaszálni ugyan nem tud, mert polgári életben fényképészegéd, de tisztességes jó fiú és szolgálatkész, engedelmes, némi műveltséggel is bír és már valamit magyarul is tud, tehát ott tartották a háznál s mint mindenest alkal-mazzák az előforduló munkáknál.

Bács és Pest megyében már is élénkelhetik teljes joggal, hogy »Kétszer nyílik az akácza virága«, mert már másodsor virítanak ezek a derék fák, adván a legkitünőbb méhlegelőt s tekintve, hogy most a tarlóbuktatás (igahiány miatt) majdnem oly ritka, mint a fehér holló, van tisztos fű is »dosztig« (mint a felvidéki francia mondja), tehát mézelhetnek legapróbb marháink s talán nem szorulnak czukoretetésre, a mit már azért sem szívesen látnánk, mert amugy is kevés a czukorkészletünk. Október még messze van, mikor piacra juthat az

új czukor, de tekintettel arra, hogy kevesebb a répatermő terület és az is gyengén volt mivelve s most eső után epedezik, nincs nagy remény arra, hogy a múlt évinél nagyobb mennyiségű czukor gyártassék a jövő évben mint a tavalyiban. Mindezekből következik, miszerint az édesítéssel takarékosan kell bánni az asszonyoknak, mert egyrészt drága a méz, másrészt kevés a czukor. Szívleljék meg e hirt s kövessék: Német vegyészek ajánlják, hogy a mostani czukorhiány idején a gyümölcsök befőzésére czukor helyett használjunk benzoosavas nátriumot (Natrium benzoicum), a mi a mellett, hogy olcsó, már csekély mennyiségben is alkalmas gyümölcsök, gyümölcsíz stb. konzerválására. A benzoosavas nátrium a gyümölcs konzerválására alkalmas mennyiségben teljesen ártalmatlan szer s a gyümölcs ízét nem rontja, tápláló értékét nem csökkenti. A benzoosavas nátriumot tabletták alakjában árusítják és gyógyszerárakban kapható. Ha pedig uracskájuk kávéja vagy teája keserű, mert kevés benne a czukor, édesítsék meg egy pár csókkal. Ez nem kerül semmibe s örömet szerez nekik. Melegem ajánlom!

F. Z.

(Vége.)

58-ik ábra. Derczufü.

többiek is neki és öröm nézni, hogy gyomlál, hogy szedi a gázt még a hét éves Irénke is. Közkezdvelt kertészeti foglalkozás a gyümölcszedés és tisztogatás.

A VII-dik gimnáziumba járó lányom, a ki vegyész vagy gyógyszerészi pályára készül, nagy buzgósággal készíti a gyümölcsleveket, kocsonyákat, lekvárokat és megjelöl minden 5-dik üveget ezzel: „pesti gyerekeké“.

Budapesten gimnáziumba járó gyermekeinknek saját háztartásuk van és miután a legnagyobb lány már állásban van, a második pedig újra Eisgrubban lesz, hát már ő, a harmadik lesz a háziasszony és már előre gondoskodik, hogy legyen télirevaló a pesti éléskamrában is.

Már tavaly is segített nekem a befőzés körül, a Weck-apparátussal is megtanult bánni és vele gyümölcsöt, főzeléket sterilizálni.

Persze, büszkén mutogatja aztán a vendégeknak az éléskamrát és kínálgatja nekik a kompót.

Tegnap egy kedves ismerősünk jött meg a harcztérről és betért egy kis pihenőre hozzánk. Nosza, hozták a kis szobaleányok a tejet, kalácsot, a „speizkirálynő“ pedig felbontotta a leg-

A szappant pótló növényekről.

A szappant pótló szerek sorában első sorban *tajtétkő szappanfű* (*Saponaria officinalis L.*) gyökere és tőkéje (t. i. földi szára) jöhet figyelembe. Ezen növény gyökere és vízszintes tova kuszó szára *saponin* tartalmaz, a melynek az a sajátága, hogy részben dörzsölve habzik és oldó, szappanosító hatásánál fogva szövetek tisztítására használható. Most a világháboru okozta szappanhiány mellett nagy megtakarításra tehetnénk szert, ha a szappanfű gyökerét tömegesen összegyűjtjük és megszáritanók, mert hiszen ez a növény nálunk az ország legnagyobb részében vadon terem, megtalálhatjuk azt folyók és patakok mentén, gyepek és cserjés helyeken, továbbá parlag területeken, valamint utak szélén és mesgyéken, főleg a homokos és kavicsos helyeken.

A szappanfű gyökerét ezenkívül orvosságnak is ajánlják most a háboru alatt. Nevezetesen mint köptető szert hozták alkalmazásba az amerikai származású és most az európai piacon hiányzó köptető szereknek, mint a milyen az *ipecacuauna* és a *senega* gyökér pótlására. A szappanfű gyökere eddig is szerepelt a drogereskedelemben, de a háboru kitörésekor csak igen alárendelt szerepe volt. Ezt a gyökeret mint *vörös szappangyökeret* (*radix saponariae rubra*) ismerte a kereskedelem, a *fehér szappangyökértől* (*radix saponariae alba*) való megkülönböztetésül, a mely a *fátyolvirág* vagy *derczefü* (*Gypsophila*) fajoktól ered. Utóbbi sokkal értékesebb, mert sokkal vastagabbra nő és ugyanazt az anyagot tartalmazza, mint a vörös szappangyökér. A derczefü az Alföld homokos vidékein vadon terem, de a folytonos ásás és gyűjtés folytán már ritka lett nálunk. A kereskedelmi szappangyökér már évek óta külföldről kerül hozzánk; így első sorban Olaszországból, másrészt Kis-Ázsiából hozták be hozzánk a fehér szappangyökeret.

Miután most külföldi behozatalra alig számíthatunk, azért a hazai szappangyökeret kellene felkarolni. Ugy a szappanfűvet, valamint a derczefűvet tömegesen kellene termesztetni. Mind a kettőnek a termesztését könnyen sikerül, csak ne várjunk mindjárt az első évben vastag gyökereket, mert ahhoz, hogy karvastagságú gyökeret kaphassunk, több esztendő kell, míg a gyökér megvastagszik. A derczefü különben kedvelt kerti disznóvénny is, a melyet a kertészek mint fátyolvirágot a csokorkötészetben szoktak használni. Lehetséges

szász hadiárva, még nem jelentkező, felfogadtam a 11 és 13 éves diákleányaimat tiszteletbeli szobaleányokká.

Minden reggel felkelnek ½6-kor és olyan taksaritást rögtönöznek a hálósobákban, hogy öröm őket hallani.

Asztalt teritettek, leszednek, poharat, tányért törülgetnek, mindent rendesen és vig dalolás mellett.

Mikor a fizetés iránt érdeklődtek a kislányok, hát 10 K-át ajánlottam nekik egy hónapra. Erre azt mondja a nagyobbik:

— A Fräuleinnek több volt.

— Hja, az tudott ám németül is és ti nem — feleltem.

— De nem tudott magyarul — vágott bele a kisebbik szobaleányjelölt — pedig a magyar sokkal nehezebb nyelv.

Persze, elnevettem magamat és azzal biztattam őket, hogy ha jól végzik a dolgot, tán fel is emelem a fizetésüket.

A kertészlányom, a ki mostanában jött haza az eisgrubi kertészeti főiskolából, szorgalmasan dolgozik a kis és nagy kertben.

Ha nagyon sürgős a dolog, akkor segítenek a

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Salgó és László,
 BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20.
 Gyár: ÓBUDA.
 Telefon 160-82, 163-16. Sürgőnyezim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

Zemplényi Lászlóné.

tehát, hogy kertészetekben akad anyag a továbbtermesztésre.

A szappanfű és fátyolvirág leírása és hasznosítása részletesen le van írva a »A vadon termő gyógynövények című könyvemben*) úgy, hogy további részletekre vonatkozólag oda kell utalnom. Mind a kétféle növény termelésével is kísérleteztem a kolozsvári gazdasági akadémián. Kísérletem eredményéből a »Kísérletügyi Közlemények IX. (1908) kötetének 3. és a XIV. (1911. évi) kötetének 3. füzetében számoltam be kimerítően. Ezuttal csak annyit említek, hogy a ki e közleményeim figyelembe vétele alapján ezt a két növényt természetien óhajtáná, annak egy kevés magot szívesen ad ingyen a Kolozsvári Gazdasági Akadémia.

Saponintartalmu gyökér nálunk még több is van, különösen a Szegfűfélék (*Caryophylla cane*) családjából, a hova az előbb említett két növény is tartozik. A szappangyökér módjára használható pl. az *esteli mécsvirág* (*Lychnis vespertina* Sibth.) gyökere is, mert az is tartalmaz saponint. Az esteli mécsvirág elég gyakori burján nálunk. Kerteinkben, cserjés, bokros és gyepek helyeken elég sűrűn található és arról ismerhető föl, hogy öt sugarú fehér csillag alakú virágai naplementekor nyílnak és reggel becsukódnak. Fehér gyökere hosszúra nyúlik és terjeszkedő.

A nedves rétjeinken május havában tömegesen nyíló *kakukmécsvirág* (*Lychnis flos cuculi*) rózsaszínű virágaival nagyon feltűnő és rózsaszínre festi a rétséget. Ennek a növénynek a gyökere, úgy mint a *hólyagos sziléne* (*Silene inflata*) gyökere is szappangyökér módjára lehet használni, mert saponint tartalmaz.

A hólyagos sziléne egyéb testvérével (másféle *Silene*-fajokkal) rétjeinken igen gyakori, de természetesen most, elvirágzás után bajosan ismerhető meg és nehezen lenne ásható. Tavaszszal azonban könnyű szerrel lehet ráakadni. Most inkább a tajtékzó szappanfű ásása időszerű, mert az most virágzik.

A ki némileg járatos a növénytanban, könnyen felismerheti a nálunk vadon termő szegfűfélék családját, a hova mindazok az említett növények tartoznak és a melyek tulnyomó része saponint tartalmaz a gyökereiben és ezért mosásra használható. A Szegfűfélékre u. i. jellemző, hogy a levelek keskenyek és átellenesen állók, a virágok az 6. alapszám szerint berendezettek, a szár pedig villásan ágazik el és a két villaág között egy vékony főág áll, a mely egyetlen egy virágot visel. Virágzatuk kettős bog (dicházium). Különben a növények felismerése körül szívesen segít és utbaigazítással szolgál alulírott a hozzáfordulóknak.

A Szegfűféléken kívül akad saponin még a *vadgesztenye*, vagyis *bokrétafa* (*Aesculus Hippocastanum* L.) tüskés terméshéjában. A *Pavia flava* és *Pavia rubra* Lam. ez a két, nálunk szintén diszfának tartott bokrétafának (előbbi halványárga, utóbbi pedig vörös virágú) a gyökere szintén saponintartalmu. Utóbbiak gyakorlati alkalmazhatósága, a diszfák ritkasága miatt, alig jöhet figyelembe, míg a bokrétafa terméshéjának lehetne hasznát venni. Erre vonatkozólag kísérletezésre lesz szükség. Sajoninszerű anyagokat tartalmaz végül a *tejelőke* vagy *pacsirtavirág* (*Polygala*) gyökere is. A tejelőke körül legnevezetesebb a *senega gyökere*t szolgáltató *Polygala Senega* L., a mely Északamerikában honos. Ez most az európai piacon hiányzik s ezért ajánlják a szappanfű gyökereivel való pótlását. A senegagyökér nevezetes köptető szer a gyógyászatban, a melynek pótlására még a havasi és alhavasi tájainkon elterjedt *keserű tejelőke* (*Polygala amara* L.) gyökere is ajánlják. Hasonlóknak mondható a nálunk legelterjedtebb *közönséges tejelőke*

(*Polygala vulgaris* L.) és a *nagy tejelőke* (*Polygala major* Jacq.) gyökereiről is. Ezek is mint köptető szerek talán figyelembe jöhetnek, de a szappan pótlása gyanánt aligha fognak nagyobb szerepre vergődhetni, mert gyökereik szedése szaporítlan és körülményes, azért költséges lesz.

Dr. Páter Béla.

59-ik ábra. Szappanfű.

A dohánylevélszárításnak okszerűsítéséről.

Irta: D.

I.

A dohánytermelés terén való haladás céljából a nagy számmal és gondnal megejtett kísérletek legjelentékenyebb része annak kikutatására törekedett, hogy a talajtulajdonságok és a termelt dohányról észlelt mennyiségi, valamint minőségi különbségek között mily okozati összefüggés áll fenn. Azonkívül nem kevés vizsgálat ismeretes, mely annak kiderítésére szorítkozik, hogy a már betakarított dohánylevél mily kezelést, gondozást igényel, hogy értékes tulajdonságait meg is tartsa, sőt fokozza. Mert a töről tört dohánylevél, bármily kifogástalan minőségű legyen is, hasznavehetőség s így érték tekintetében a betakarítást még követő gondozási és készítési, érlelési munkák egész láncolatától függ.

Ezek között első helyen áll a dohány *szárításának mikénti foganatosítása*, minthogy főleg ezen munka észszerű és gondos, vagy felületes és hanyag végzésétől függ, hogy dohánytermésünk q-kénti pénzhozama az átlagos beváltási árat tetemesen felülmulja-e, vagy azon jóval alul marad. Ezt az alábbi, 26 évi hivatalos adatokból meritett példa minden további fejtegetésnél világosabban bizonyítja. Ugyanis 1888. évtől bezárólag 1913. évig összesen 14,218 662 q dohány — 38 K átlagos ár mellett — került beváltásra. Abból 902.590 q dohány, másszóval

az össztermésnek 6.5%-a lett mint „Kihányás” osztályozva és ezen osztálynak megfelelő 12 K árral beváltva. Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy 1. a »Kihányás« elnevezés alatt átvett dohánynak legnagyobb mennyisége a szárítási eljárás helytelen alkalmazásából keletkezett, tehát ez hibás és azért értékében nagyot hanyatlott dohányról nem egyéb; 2. hogy a dohányért nagy összességben fizetett átlagár 38 K-rarug, ellenben a »Kihányás« csak 12 K-ért váltatik be: úgy e két ár között mutatkozó 26 K különbséget 26 év alatt évi átlagnak megfelelő és beváltott 34.715 q »Kihányás«-nál évente 902.590 K — tehát 26 év alatt 23,467,340 K — tiszta veszteséget tüntet fel. Ez a felette nagy összeg nem egyéb, mint a dohány szárítása körül elkövetett avatatlan, vagy hanyag ténykedésnek pénzbeli kifejezője.

Arra a kérdésre azonban, hogy a szárítási eljárásnak helyes, okszerű gyakorlata miben áll, elméleti fejtegetésekkel válaszolni alig lehet. Tudjuk ugyanis, hogy az érett, de még zöld állapotban levő dohánylevél viztartalma — közvetlen a törés után — rendkívül nagy és a levél súlyának 85—90%-át teszi ki; ily nedvdus állapotban betakarítva, a biztos romlás veszedelmétől az meg nem óvható, ha szárítás által a viztartalma nagy mérvben nem apasztatnék. Erre a hosszú évek gyakorlata oktat és számtalan pontos megfigyelés sorozata oly helyes utbaigazítást nyújt, mely a dohánytermelőt a szárítási eljárás káros következményeitől biztosan megóvhatja. Habár még ma is csak tapogatózva, a biztos tudat hijával magyarázható azon élettani folyamat, mely a dohánylevél száradásával párhuzamosan végbemenő anyagcsere, anyagvándorlás és anyagátváltozásból áll és a dohánylevélnek szint, zamatot, ízt és égőképességet ad. Ebből látható, hogy a szárítási eljárás mikéntje a dohánylevél értékére távolról sem közömbös dolog, sőt mondhatni a legnagyobb befolyással bír és mindenkor egyöntetűen végzendő munka nem lehet, hanem módosul a szerint, a mint a betakarított dohány különféle átlagos jellege és tulajdonsága (faj, érettségi fok, stb.) is változik; továbbá, hogy a dohánytermelő részéről mindenkor nagy gondot, helyes megfigyelést és gyakorlatot igényel, hogy az okszerűségnek, illetve anyagi érdekének meg is feleljen.

Ezen állítást a gyakorlatban igen gyakran előforduló két példa bizonyítja. Ha a dohánnyt nagy melegben és erős légáramlat mellett *hirtelen* szárítjuk, úgy a dohánylevél belsejében anyagátváltozás alig áll be, a dohány zöld marad, mint mondani szokták: »holtta« szárad. Ennek ellenkezője mutatkozik, midőn a szárítással a dohány *bordaérettségét* sem érjük el, népiesen szólva a dohány »tulnedvesen« jut a beváltásnál a mázsára. A példaként felsorolt, ugyan két szélső, de mindamellett gyakori eset a dohányszárítási eljárásnak felette hibás gyakorlatából ered és minthogy a dohány értékét tetemesen alászállítja, a termelő anyagi érdekét is károsan befolyásolja.

Azonban nem elegendő a helytelen szárítási eljárásból származható és tényleg nem csekély arányú károk ellen létező védekezés ismereténél csak birtokába jutni, hanem mindenkor arra kell törekednünk, hogy annak kellő és céltudatos alkalmazása hanyag közömbösség, vagy mint mondani szokás: »leküzdhetetlen akadályok felmerülése« miatt el ne maradjon. Mindezzel szemben azonban a tárgyilagosság arra a kijelentésre is késztet, hogy eddig alig ismertünk oly szállítási eljárást, mely a mi mindenkor szeszélyes — nem kevés évben egyenesen károsan alakuló — éghajlati viszonyaink között a szóbanforgó bajok ellen biztos sikert nyújthatott volna.

Sokat gondolkozva a felett, hogy mily módok és eszközök segítségével lehetne a jelenleg divó pajtaberendezés, valamint a feleskertész szokásától, kezeügyétől nagyon el nem térő és végül

*) Kapható a Pátria inodalmi vállalatnál 5 K-ért. (Budapest, Ulloi-ut 25.)

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítészet, gép- és rostalemezgyár,

Budapest, X., Szilávy-utca 22.

Ajánlja kitűnően bevált szabadalmazott lemeztörökrostaít

bármely rendszerű cséplőgéphez a meglévő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más törökrostaánál. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kívánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

számottevő, újabb költséget nem okozó eljárás mellett — a leggyakorlatiabb uton — ezen bajok megszüntetését elérni: arról győződtem meg, hogy a helytelen, vagy hiányos szárításból keletkező és úgy a dohányjövődék, mint a termelő érdekét egyaránt károsító kóros dohányok kiküszöbölésére csak a dohány főbordájának (kocsány) hosszú darabon való felhasítása vezethet. És ez is csak úgy és abban az esetben érhető el — a jelenlegi berendezések és szokások épségben tartása mellett, — ha ez oly készülék segítségével lenne foganatosítható, mely a feleskertészek részéről újabb gyakorlatot nem igényelne. Mert köztudatu, sajnos dolog, hogy feleskertészeinknek képessége — kevés kivétellel — a megszokott, de ma már legtöbb részükben avult fogások gépies ismétlésén túl nem igen terjed és hogy szellemi és testi tunyaságuk azonnal érvényesül, a mint a pillanatnyi szükség terhes nyomása, vagy a szigorú felügyelet nyüge alól felszabadulnak. Mi végeredményben azzal a tapasztalattal azonos, hogy mindenütt, hol a dohánytermelés terén a feleskertész egyszerűsége a »mérvadó szakértő«, ott a jelenlegi és bátran mondhatjuk, jövő állapot javulása eleve kizártnak tekintendő.

Hogy a dohányok fűzéséhez használni szokott keskeny tüvel és a mesterségesen hosszú darabon hasított levélkocsánynak száradási viszonya között mily nagy az eltérés, azt, illetőleg az utóbbi eljárással elérhető értékülönbséget a szakirodalom utján ismertté vált két példával akarom bizonyítani. Ugyanis dr. Nessler Gyula, a híres német tabakológus egy és ugyanazon földön termelt, súly és levéljellegben teljesen egyező dohánynyal a következő szárítási kísérletet végezte: A dohánylevelek szept. 3-án lettek letörve. A késsel (talán széles pengéjű tüvel) hasított levelek pálczára, a közönségesen használt tüvel átlukasztott levelek pedig zsinórra lettek fűzve és így a pajtába egymás mellé agatva. Eme dohányfűzések október 13-án vizsgálat alá vonatván, a következő eredményt adták:

a) a csak átlukasztott kocsányoknál.....	82%	} volt a viztartalom
b) a kocsányt határoló részekben	42%	
Ellenben a) késsel (széles pengéjű tüvel) hasított kocsányoknál	27%	} volt a viztartalom.
b) a kocsányt határoló levélrészekben	23%	

A csak átlukasztott kocsányon és az azt környező levélrészekben, valamint a késsel (széles pengéjű tüvel) hasított kocsány metszett felületén penész volt észlelhető, a hasított kocsányt környező levélrészek azonban penészmentesek maradtak.

Ehhez hasonló a debreczeni m. kir. dohánytermelési kísérleti állomáson, szamosháti dohánynyal szeptember hó végéig megejtett és annak az 1904. évi jelentésében közzétett szárítási kísérletei. A terméseredmény ez:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
1. hollandi pálcza-fűzéssel* forgatva fűzéssel**	62%	32%	6%
2. hollandi pálcza-fűzéssel* forgatva fűzéssel**	74%	22%	4%
	30%	42%	28%

Ez pénzbőlileg kifejezve, abban az évben q-ként 13 K 63 f., illetve 10 K 32 f. beváltási árkülönbséget tüntetett fel, a hollandi pálcza-fűzés javára.

Egyéb megejtett kísérletek ismertetését bátran mellőzhetem és eredményeikről csak annyit közlök, hogy a nagy darabon hasított kocsányú dohánypórék félannyi időben vesztették el fölösleges nedvességüket és lettek »borda-éretté«, mint a szokott tüvel fűzött keskeny hasításúak. Már pedig, hogy a dohánynak korai borda-, illetve helyes pajtaérettisége, mennyi későbbi káros behatástól óvja meg a termelőt a beváltásig levő, később a kincstári raktárakba beszállított és mindkét helyen folytonos kezelést és gondozást igénylő dohányanyagot, azt némi tapasztalattal bíró dohánytermelő előtt bővebben fejtegetni fölösleges igyekezet lenne. Valamint az is tapasztalati tény, hogy a jól beszárított dohány beváltása alkalmával az árszabályzat magyarázatának igénybevétele úgy az átadó, mint az átvevő fél részéről alig fordul elő.

(Folytatjuk.)

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Uritők termelése.

Uritők termesztéséhez alkalmas több földdarabom van. Kérem szíves válaszukat: érdemes-e ennek termelésével foglalkozni, a mennyiben a fővárosban, vagy közeli nagyobb városban eladható-e az uritők megfelelő áron. V. M. bérlő.

Felelet. Hogyan kell átszámítani a katasztrális holdat magyar holdra és viszont ezimű kérdésre.

E kérdésre már felelet is érkezett a 27. lapszámban, de az iskolás magyarzatát adó képletekkel, a mitől — úgy vélem — minden gyakorlati ember irtózik, vagy legalább is nem szívesen töri vele magát.

Megpróbálom én kézzel is fogható, egyszerű kulcsát adni ezen átszámításnak.

A katasztrális holdban van 1600 négyszögöl, a magyar holdban pedig 1200 □°.

Pl. 26. k. hold hány m. holdat tesz ki?

Felelet: $(26 \times 1600) : 1200 = 34 \frac{800}{1200}$ hold.

Fordítva pedig: 34 m. hold és 800 □°-ol hány kat. hold?

Felelet: $(34 \times 1200 + (vagyis\ hozzáadva)\ 800) : 1600 = \frac{40800 + 800}{1600} = 416 : 16 = 26$ k. hold.

De még ennél is van egyszerűbb számítási mód. Ugyanis csak két számmal dolgozunk és pedig a 3-as és 4-es számokkal; osztunk és szorozunk:

Képletesen: $\frac{\text{Kat. hold} \times 4}{3} = \text{magy. hold.}$

Magy hold $\times 3 =$ kat. hold.

Pl. 32 magy. hold és 1127 □°-ol hány kat. holdat foglal magában?

Felelet: $\frac{32 \times 3}{4} + 1127 \square^{\circ} = 24 \frac{1127}{1600}$ hold.

Vagy: 43 kat hold és 18 □° hány magyar hold?

Megfejtés: $\frac{43 \times 4}{3} + 180 \square^{\circ} = 57 \frac{333}{3}$ m.

hold és 18 □°. Vagyis tovább fejtve: $0 \frac{333}{3} \times 1200 + 18 = 418 \square^{\circ}$ ol s így lesz: $57 \frac{0418}{1200}$ hold.

Ugyanis ha tizedes tört alakban fejezzük ki a holdak számát, akkor a négyzet öleket a kat. holdnál osztani kell 1600-al, a magyar holdnál pedig 1200-al. Viszont, ha a tizedes törtben a ponttól jobbra eső holdrészeket akarjuk □-öleken kifejezni, akkor azokat szorozni kell a kat. holdnál 1600-al, a magyar holdnál 1200-al.

A fentiekből azt is látni, hogy a hold jelzések miképp irandók, Pl. 35 $\frac{0417}{1600}$ hold; vagy $\frac{0021}{1200}$ h.

Az első katasztrális holdat jelent, a második magyart. Ha azonban tizedes törtben fejezzük ki magunkat, akkor a fentieket így írjuk: 35,26 kat hold és 49,017 magy hold. Stark Dezső főerdész.

HIREK.

Megengedték a sarjudohány termelését. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége felterjesztést intézett a pénzügyminisztériumhoz, hogy az amugy is megapadt dohánytermelésre való tekintettel tegye általánossá ebben az évben a sarjudohány termelését, a mivel a gazdákon is segítene.

E felterjesztés alapján a dohányjövődéki központi igazgatóság a napokban kelt körrendeletében megengedte, hogy az öt holdon felül termők a folyó évben — az illetékes dohánybevéltő-felügyelőségénél történt bejelentés mellett — kivételesen sarjudohányt is termelhessenek, de csak a következő korlátozások mellett: 1. A sarjulevek nevelése és szedése csak azon dohánytövekkel van megengedve, melyeknél a levelek törése augusztus hó közepéig, legkésőbb augusztus 25-ig befejezést nyert; mert különben a sarju nevelése sikeresen nem volna folytatható s annak beérésére és beszáradására elegendő idő nem állana rendelkezésre. 2. A dohánytöveket, ha azokon a termelők sarjuleveket szándékoznak nevelni, a törés befejezése után azonnal vissza kell metszeni. 3. Sarjudohánytermelés esetén a sarjudohány az anyadohánytól elkülönítve kezelendő és elkülönítve csomózva és bálózva szállítandó a beváltáshoz. 4. Azon esetre, ha a megkezdett sarjunevelésre oly kedvezőtlen időjárási viszonyok állnának be, hogy a sarjulevek teljes beérése és beszáradása már nem lenne remélhető, a termelők a sarjunevelést — saját érdekükben — szüntessék be, miután a beváltásnál csak a teljesen beérett és tökéletesen beszáradt sarjulevek nyerne a megállapított beváltási árak szerinti átvételt.

Hadifoglyok

részére

elszakíthatatlan munkásöltönyök,
ingek,
alsónadrágok,
kapczák,
takarók,
szalmazsákok
és ágyneműek.

Arjegyzék
ingyen és
bérmentve.

Gutmann J. és Társa
Budapest, VII., Rákóczi-ut 16.

Az 1915-diki termés katonai requirálása. Miután fontos érdekek követelik, hogy a közigazgatási és pénzügyi requirálások után is eldugott maradt gabona felszínre kerüljön, a honvédelmi miniszter a kormány hozzájárulásával felhatalmazta a katonai parancsnokságokat, hogy mindazokat az 1915. évi termésből származó buza-, rozs-, kétszeres-, zab- és mindennemű lisztkészleteket, a melyek a malmokban, köz- és magánraktárakban, a kereskedőknél és üzéreknél, valamint a termelőnél találtak és pedig tekintet nélkül arra, hogy a Haditermény R.-T. részére lefoglaltak-e vagy sem, továbbá, a melyek eddig be nem jelentettek és végül a melyek a termelőknél a gazdasági és háztartási szükségletekre rendezésükre és hatóságilag visszatartani engedélyezett mennyiségeken felül találtak, a közigazgatási hatóságokkal egyetértőleg közvetlenül a birtokosoknál esetleg karhatalom alkalmazásával requirálhassák. A requirálás tárgyát nem képezhetik a belügyminisztérium által a Haditermény R.-T. útján a polgári lakosság közéletelésére kiutalt készletek.

A kendermag termelésének biztosítása. A hivatalos lap keddi száma közölte a kormány 2543. sz. rendeletét az 1917. évi vetéshez szükséges kendermag termelésének biztosítása tárgyában.

A rendelet szerint mindenki, a ki kendert akár kóros, akár kikészített állapotban való eladásra 10 kat. holdon, vagy ennél nagyobb területen termel, köteles a kendervetés területét és annak helyét (fekvését) a községi előjáróságnak 1916. évi augusztus hó 10. napjáig bejelenteni, Köteles továbbá a vetésterület $\frac{1}{5}$ -ét kitevő területen az 1916. évi augusztus hó 5-ik napjáig 150 cm. vagy ennél nagyobb magasságot elért kendert magnyerés végett lábón hagyni, a megérés idején levágott kóróból a magot kicsépelni, a nyert kendermagnyerés bejelenteni és visszatartható vetőmagon felüli mennyiséget a Haditermény R.-T.-nak beszállítani. A mennyiben a kender az 1916. évi augusztus hó 5-ik napjáig a vetés egyötödénél kisebb területen éri el a 150 cm. magasságot, köteles a termelő ezt a körülményt a kendert átvételére vele szerződött gyári vállalatnak, ha pedig gyári vállalattal nincs szerződése, a m. kir. kender- és lentermelési szakintézetnek (Budapest, I., Fehérvári-ut 30.)

TÁROGATÓ

ősrégi magyar hangszer, csodásan szép hangú, 5 bill. 21 K, 6 bill. 24 K, 8 bill. 29 K. Valódi rózsa-fából 50, 60, 70 korona és följebb. Mesterművek 100—120 K. Arjegyzéket az összes hangszeréről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

magyar hangszergyára
BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-ut 71. s.

* A hollandi pálcza-fűzésnél érvényesülő hatás, a dohány főbordáján 12—15 cm. hosszban alkalmazott hasítás eredménye.
** Több kísérlet átlagos eredménye.

bejelenteni. A meghagyott kenderből nyert vagy várható magmennyiséget köteles a termelő 1916. évi november hó 15. napjáig a községi előjáróságnak bejelenteni.

A kenderkikészítő gyári vállalat a termelővel kötött szerződés értelmében részére szállítandó kendermennyiségnek azt a részét, a melyet a termelő a jelen rendelet értelmében magtermelesre volt köteles meghagyni, ugyanazon az áron köteles a termelőtől átvenni, mint ugyanazon termelőnek ugyanolyan magasságu azt a kóróját, a melyet a termelő magnyerés előtt levágott.

A sajáttermésű kendermagból minden termelő annyit tarthat vissza vetésre, a mennyi az 1917. évben bevetni kívánt területre szükséges. A visszatartott magmennyiség azonban nem lehet több, mint az illető termelő 1916. évi egész kendervetésterületének minden holdja után 40 kg. A ki az 1917. évben kendert nagyobb területen kíván termelni, mint amekkora területre kendermagot visszatartott, a földmívelésügyi miniszter által megállapítandó mennyiségű kendervetőmagot a Haditermék Részvénytársaságtól szerezheti be.

A kendervetőmag átvételi árát a földmívelésügyi miniszter a kendermagra nézve mm.-kint 100 K-ban megszabott legmagasabb árnál magasabb összegben a mag minőségének figyelembevételével állapítja meg.

A rendelet, a mely a továbbiakban még a büntetőintézkedéseket tartalmazza, azonnal életbe lép.

A piaci árus nem köteles eladni. A fogyasztókörzönység állandóan igénybevette a rendőri hatóságok közbelépését a piaci árusok eljárása ellen, a kik ha hivatalosan megállapított napi árat nem találtak megfelelő nyereszkezésre alkalmasnak, árujukat nem voltak hajlandók eladni. A rendőrhatalóságok minden egyes esetben kihágásnak minősítették az árusok ilyen viselkedését és megbüntették őket. Ezt a gyakorlatot most a közönység nagy kárára a belügyminiszter újabb keleti döntésével megváltoztatta, a mennyiben 1253. szám alatt egyik városi rendőrkapitányság helybenhagyásával hozott másodfoku büntető ítéletet megváltoztatta és az illető árust a vád alól fölmentette. A belügyminiszter úgy döntött, hogy az illető eladó, miután a piacra hozott tojás eladását megtagadta, sem az eddig fennálló rendeletekben, sem pedig egyéb jogszabályba ütköző kihágást nem követett el.

Magyaróvári hallgatók 35 éves találkozója. A Magyaróvári Gazdasági Akadémiát 1880—81. és 1882. években végzett hallgatók f. év szeptember 2-án és 3-án Budapesten 35 éves találkozózt rendeznek.

Az ezen találkozózn résztvenni óhajtó kollégák sziveskedjenek részvételüket Bartók Géza kir. tanácsos úrnál Budapest, földmívelésügyi minisztérium, írásban f. hó 20-ig bejelenteni és a rendezési, valamint a közös étkezési költségek fedezésére 40 K részvételi díjat beküldeni. Közlebbi felvilágosítás nyerhető fenti címűtől, a honnan a pontos program is meg fog küldetni.

A tüzbiztosítási díj a nyersjövedelemből levonandó. A m. kir. közigazgatási bíróság 2648/1915. P. sz. ítélete szerint a gyári épületek és anyagoknak tüzkár ellen való biztosításáért fizetett díj, mint üzleti költség, a nyersjövedelemből levonandó, mert a tüzkár-biztosítási díj kétségkívül a leltár szerinti felszerelési állapot karbantartására és az üzleti jövedelem biztosítására szolgáló költség, mely a gyári épületek és gépek, nemkülönben a nyers anyagok és az előállított termékek állagának megóvására szolgálván, mint üzleti költség — az 1875. évi XXIV. t.-cz. 4. §-ának I-ső bekezdésében foglalt általános és e szakasz 5. pontjában foglalt részleges rendelkezés értelmében — a nyers jövedelemből levonandó.

A kiviteli engedélyek megadása körül a m. kir. pénzügyminisztériumban új eljárás lépett életbe. A legutóbbi napokban megjelent közlemény kiegészítéseképpen különösen felhívják az érdekeltség figyelme arra, hogy az osztrák cs. kir. vámhivatalokon át kilépő árukra vonatkozó kiviteli kérelmek benyújtására előírt magyar és német szövegű hivatalos nyomtatványoknál is teljesen elégséges a nyomtatványok csak magyar szövegű rovatának magyar nyelven való kitöltése, az elintézés gyorsítása érdekében ajánlatos azonban legalább az áru megjelölésére szolgáló rovatokat magyar és német nyelven kitölteni. Megjegyzendő ezenkívül, hogy a nyomtatványok kötelező használata folyó évi augusztus hó 10-ével kezdődik. Ezután az időpont után a m. kir. pénzügyminisztérium kizárólag a szóban levő hivatalos nyomtatványok felhasználásával benyújtott kiviteli kérelmeket

fogja tárgyalás alá venni és más formában benyújtott kérelmeket, vagy nem pontosan kitöltött nyomtatványokat a kérvényezőknek vissza fog adni. A feleknek saját érdeke tehát, hogy kérelmeiket a nyomtatványok pontos kitöltése mellett nyújtsák be.

Mezőgazdasági olajgyárak. Dr. Sigmond Elek műgyet. nyilv. r. tanár érdekes okfejtéssel buzdítja a mezőgazdákat arra, hogy termeljenek olajnövényeket és alakítsanak mezőgazdasági olajgyárakat. Számításai szerint egy 500 kat. hold termőterületen termelendő mintegy 9000 q tökmagtermés mellett 180 munkanap alatt produkálni lehet 1800 q tökmagolajat és 3600 q tökmagpogácsát. Minthogy az olaj ára pro mm. 850 K, a pogácsáé 43 K, a gyár bruttó bevétele 1,643.000 K volna. Ezzel szemben a tökmag ára, a tüzelőanyag és a gyári személyzet fizetése czimén levonhatunk 924.000 K-t, maradna 760.000 K nyereség. Kereskedelmi és adminisztrációs költségre is számít dr. Sigmond 60.000 K-t és arra az eredményre jut, hogy a mezőgazdasági olajgyár első évi tiszta jövedelme a beruházásnak tiszteresére emelkedik: vagyis háromheti üzemmél a befektetési költségek már tökéletesen törlesztődnek.

A szőlők. A szőlészeti és borászati kerületi felügyelők július közepéről a következő jelentést küldték; Budapesti kerület: A peronoszpóra terjedése megakadt. A bor ára hektónkint 135—160 K. — Szekszárdi kerület: A beállott száraz időjárás következtében a peronoszpóra nem terjed. — Pécsi kerület: A peronoszpóra terjedése megakadt. Lisztharmat szokatlanul nagy mértékben látható. — Tapolczai kerület: A peronoszpóra egyes helyeken még terjed, lisztharmat csökkenőben van. Ujbor ára hektónkint 140—160 K. — Soproni kerület: A fürtperonoszpóra annyira terjed, hogy tömör, ép fürt alig látható. — Pozsonyi kerület: A peronoszpóra szokatlanul terjed és változó mértékben pusztít. — Balassagyarmati kerület: A peronoszpóra pusztítása ugy a fürtön, mint a levélen fokozódik. Ujbor ára 115 és 160 K közt váltakozik. — Egri kerület: Sok eső és köd következtében a peronoszpóra a szőlőket szokatlanul nagy mértékben lepte el. A bor ára hektónkint 140—160 K. — Miskolczi kerület: A peronoszpóra különösen a fürtökön érzékeny kárt okozott. A bor ára hektónkint 135—145 K. — Tarczali kerület: Mintegy 400—500 holdon peronoszpóra észlelhető. Borforgalom szünetel. — Beregszászi kerület: A mult heti folytonos esőzés következtében a peronoszpóra levélen és fürtön számbavehető mértékben jelentkezett. A bor ára hektónkint 130—135 K, míg a jobb borokért 150—180 K-át is kérnek. — Szatmári kerület: A peronoszpóra újból föllépett. A bor ára 130—140 K. — Biharóvári kerület: A peronoszpóra terjed. — Ménesi kerület; A Jombaton ismét kezd a peronoszpóra terjedni. Bor ára 120—140 K. — Kecskeméti kerület: Utolsó permetezés megkezdődött. A fürtperonoszpóra utóhatásaként még mindig sok bogó, illetve fűrt összezagorodik. A bor ára 130—160 K. — Nagyenyedi kerület: A peronoszpóra és lisztharmat több helyen is látható. Régi bor alig van, újbor is kevés. — Dicsőszentmártoni kerület: Fürtperonoszpóra jelentkezett. A bor ára hektónkint 140—180 K.

A csalánkóró és csalánlevél gyűjtése. A jelentékeny fonóanyag hiányára való tekintettel a földmívelésügyi miniszter, a hadügyminiszter felkérésére, intézkedett fonóipari célokra alkalmas rostot adó csalánnak a polgári lakosság által való gyűjtéséről. A csalánkóró gyűjtésére és átvételére vonatkozó hirdetmények és rendelkezések a Néplap-nak ezidei 2. rendkívüli számában jelentek meg, a melyeket most küldenek szét. A kellően száraz csalánkóróért, a melyet dróttal átkötni nem szabad, a kicsinyben gyűjtők 100 kg.-ként 6 K-t, a bizalmiférfi 2 K-t kap, ugyanannyit, vagyis 8 K-t kapnak a nagybangyűjtők, a kik nem veszik igénybe a bizalmiférfi közreműködését. A csalánkóró-gyűjtés ügyében felmerülő minden kérdésben felvilágosítást ad: a Katonai Csalángyűjtő-kirendeltség, vagy a m. kir. Kender- és Lentermelési szakintézet (mind a kettő Budapesten, I., Fehérvári-ut 30., II. emelet).

A Károlyi-hitbizomány bérlete. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érekköréhez tartozó Magyar Föld R-T. 30 esztendőre szóló bérleti szerződést kötött Károlyi Mihály gróffal a delvői hitbizományhoz tartozó 18.000 kat. hold ingatlan haszonbérlete céljából. A törvényszék, mint hitbizományi bíróság a szerződés jóváhagyását megtagadta, többi között azért is, mert a haszonbérletnek 30 évre változtatlan összegben való megállapítását a mai gazdasági viszonyok mellett aggodalmasnak tartotta. A várományosok főlebbezése folytán a kir. ítélőtábla, mint másodfoku bíróság, miután a törvényszék aggodalmait nem találta alaposnak és miután az összes várományosok elfogadták a szerződést, a törvényszék ítéletét megváltoztatta és a hitbizomány bérbevitelét jóváhagyta.

Földbirtokosaink figyelmébe ajánljuk a közelgő őszi buzavetés alkalmával dr Keleti és Murányi upesti ezégnek mai Corbin hirdetését, annyival is inkább, mert rézgálicz buzacsávázáshoz lényegesen drágább és alig kapható.

S Z E S Z

A szeszületben e hétcna a forgalom nem volt élénk, mert kínálat ugyszólván alig van és daczára a jobb keresletnek, csak kisebb tételek kerültek forgalomba prompt szállításra.

Román szesz még mindig érkezik hozzánk és főleg régebbi vételek leszállításából áll ezen forgalom.

A pálinka- és rumüzletben élénkebb volt a kereslet és főleg Ausztriából érkeztek vételmezbizások, azonban nem lehetett mind teljesíteni, mert az eladók tartózkodóak.

Denaturált szeszben a kereslet igen élénk, azonban áru hiányában csak kisebb tételek kerültek forgalomba.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1916 évi aug. hó 11-ik napján.

Hozatalok és árak.		Árak	
I. Szálas takarmányok.	Fölhozatal mm.-kint	Állékekben	
1. Réti széna I. rendű, ó	40 szekér	2000—2500	
2. " " II.	115 "	1400—1900	
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	"	"	
4. " " II.	"	"	
5. Sárjuszéna	"	"	
6. Múharszéna	60 "	2000—2600	
7. Luczernaszéna	35 "	2000—2500	
8. Lóhereszéna	25 "	2000—2600	
9. Kólesszéna	"	"	
10. Zabos búkköny széna	24 "	1800—2500	
11. Takarmányszalma (árpa)	"	"	
12. Tengeriszár	"	"	
Összesen szálas takarmány:		299 szekér	
átlag á 1800 kg. Összes súly:		387,700 kilogramm.	
II. Szalma s alomfélék.			
13. Alomszalma	55 szekér	1000—1200	
14. Zsuppszalma	15 "	1300—1500	
15. Szalmaszezska	1 "	1800—1800	
16. Rétszéna III. rendű, csomagolásra	30 "	1800—1600	
Összesen szalmaféle:		101 szekér	
átlag á 1200 kg. Összes súly:		121,200 kilogramm.	

Legtöbb széna érkezett honnan? Alsónémedi, Ocsa és Gyónról.
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllő és Soroksár.

NYILTTÉR.

E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJUK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVERHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályosírak a legveszedelmesebbek az ujszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

Budapest, VIII., Rókk Szilárd-utca 39. sz. a. készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Manillafonalat aratógéphez

valódi manillát és manillapótlót, továbbá

zsákot, ponyvát, gazdasági kötélárut

szállít:

Salgó és László zsák- és ponyvagyár,

fehértő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Budapest, V., Nádor-utca 20.

Telefon: 160—82. Telefon: 163—16.

Sürgőnyezim: MAXALGÓ.

ŐSZI VETÉSHEZ

Corbin magcsávázószer változatlan áron kapható. **Corbin** megóvja a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, férgektől. Egyszerű használati utasítás. Ezerszeresen kipróbálva, kitűnő bizonyítványok. — Olesó.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

Rendeléseket és kérdezősködések idejekorán kérünk.

A legkiválóbb minőségű

Kocsikenőcs,

fekete, kék, sárga, továbbá :

gépolaj, hengerolaj, gépszir,

50, 100 és 250 kilogrammos hordókban,
ládákban legjobban beszerezhető :: ::

Csonka Marcel műszaki nagykereskedésében
Budapest, VI., Eötvös-utca 48. Telefon : 153-11.

Nyersolaj, kenő-és henger- olaj, gépszir

a legjobb minőségben azonnali szállításra beszerezhető

Weisz József cégnél,

A CLIMAX nyersolaj motorgyár BACHRICH ÉS TÁRSA
vezérképviselőjénél

Budapest, VI. ker., Gyár-u. 20.
Telefon 71-01.

EREDETI MOTOREKE

Hazánkban tökéletesen bevált.

Számos utánrendelés.

Állandó nagy raktár Budapesten alkatrészektől és saját javítóműhely.
Ekevezető tanfolyamok. ❁ ❁ Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

Vezérképviselő:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,

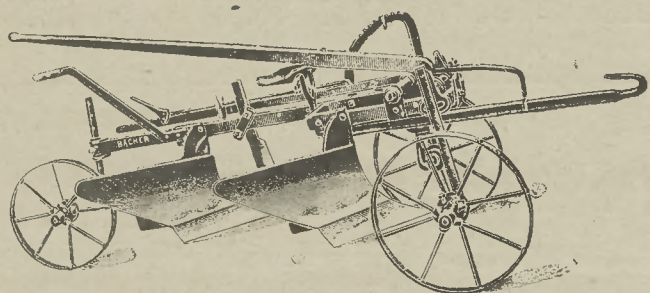
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: DIPLINGS.

ŐSZI MUNKÁLATOKHOZ BÄCHER

MELICHAR

„Unikum Drill“
egyetemes sorvetőgépei,

„Imperator“

mütrágyaszóróval egyesi-
tett sortrágyázó vetőgé-
pei, továbbá

szőlőzuzók, szőlőprések, répa- és szecskavágók, morzsolók,
darálók triőrök, takarmánykamraberendezések

a legjobb minőségben és legcélszerűbb kivitelben ezidőszerint még kaphatók:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZŰCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgőnyczim: „Kultur“ Bpest.

egyetemes egy és többvasu
aczélekéi és speciális talaj-
mivelő és javítóeszközei.

szabadalmazott
merítő koron-
gos rendszerű

